

УДК 821.161.2-1.0(092)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/29.209552>**Галина ОСІПЧУК,***orcid.org/0000-0002-9640-5533*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри слов'янських мов та зарубіжної літератури

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(Умань, Черкаська область, Україна) *130975@ukr.net*

РЕЦЕПЦІЯ ОБРАЗУ ПРИРОДИ В ПОЕТИЧНОМУ ДОРОБКУ АНАТОЛІЯ МОЙСІЄНКА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «МЕНЕ ЛЮБОВ'Ю ЗАСВІТИЛИ СКРИПКИ»)

У статті досліджено особливості поетики пейзажної лірики у творчості сучасного поета Анатолія Мойсієнка. Проаналізовано ряд наукових розвідок вітчизняних учених-лінгвістів із дослідження індивідуального стилю талановитого митця. Зауважено, що А. Мойсієнко належить до тієї категорії літераторів, які не обмежуються одним видом чи жанром творчості, відзначено багатогранність і тематичну різнобічність віршів автора, інтимна лірика якого представлена в переліку творів для вивчення учнями в середніх класах («Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська література. 5–9 класи», 2013 р.).

Наголошено на тісному поєднанні традиційних рис і новаторських ідей в поетичному доробку поета, що підкреслюють не лише романтичну направленість, а й демонструють змістове наповнення творів. Деталізовано увагу на класичному підході митця до змалювання пейзажної лірики – яскравій образності й метафоричності.

Відзначено, що в авторських поезіях також засвідчено значну кількість новаторських ідей: змінено форму вірша, значно поглиблено змістове навантаження поезій, з'явилися новітні засоби вираження, продемонстровано особистісне ставлення до художніх образів, змалюваних у творах.

Внаслідок дослідження вищезазначених явищ наголошено на оновленому підході автора до змалювання пейзажних образів: постійна персоніфікація дає змогу глибше дослідити мету зображення пейзажу; одночасне поєднання простих слів й авторських неологізмів демонструє надзвичайно багатий словниковий запас авторського художнього мовлення; образи природи спрямовані не на передання безпосередньо почуттів, а для зображення того, що бачить сам поет; невимушене ставлення до природи презентує інший бік значущості авторської поезії – філософізм, що значно поглиблює зміст кожного віршованого твору.

Поезія А. Мойсієнка наближає читача до переосмислення значення природи в житті людини. Через невимушені описи природи поет надає можливість сприймати по-новому не лише саму природу, а й людське буття. Філософські роздуми як допоміжний елемент свідчать про поступовий перехід поета-мрійника до реалістичних тенденцій, що ще більше вказує на актуальність і значущість поетичних творів митця.

Ключові слова: літературознавство, художній образ, пейзаж, авторське мовлення, поетичний доробок, новаторство в поезії, філософізм.

Halyna OSIPCHUK,*orcid.org/0000-0002-9640-5533*

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Slavic Languages and Foreign Literature

of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

(Uman, Cherkasy region, Ukraine) *130975@ukr.net*

NATURE IMAGE RECEPTION IN POETIC HERITAGE OF ANATOLIIA MOISIENKA (BASED ON MATERIAL OF POETRY-BOOK “FIDDLES LIGHTEN ME WITH LOVE”)

Peculiarities of poetics of landscape lyrics in creativity of modern poet Anatolii Moisienko has been researched in the article. A number of scientific approaches of domestic scientists-linguist on investigation of talented artist individual style has been analyzed. It is noted that A. Moisienko belongs to that category of writers who are not limited by a certain type or genre of creativity. It is marked multifaceted and thematic versatility of author's poetry, whose intimate lyrics is represented in the list of fictions for obligatory studying by secondary school pupils (“Programme for secondary school Ukrainian literature (5–9 classes)”, 2013).

It is stressed on a tight combination of traditional and up-to-date ideas in poetry heritage of the poet that emphasize not only romantic tendency but also demonstrate semantic content of works. Attention has been detailed on a classic approach to depict landscape lyrics: vivid imagery and metaphor.

It is noted (marked) that in author's poetical compositions a lot of innovative ideas are confirmed: form of a poem has been changed; semantic load of poetry has been extended; modern (new) means of expression has appeared; personal attitude to fiction images depicted in the writings has been manifested.

As a result of our research of mentioned above phenomena we have come to the following conclusions. It is stressed on a renewal author's approach as to depiction of landscape images: constant personification makes it possible to explore more deeply the aim of landscape image. Simultaneous combination of simple words and author's neologisms discover extremely rich vocabulary of author's fiction languages. Nature images are used not only to transfer directly perceptions but to depict something that the poet sees oneself immediately. Casual attitude to nature presents another side of value of author's poetry – philosophism which significantly deepens the content of every poetical composition.

A. Moisienko's poetry advance reader to rethinking the meaning of nature in human being life. Through casual descriptions of nature poet makes it possible perceive in a new way not only nature itself but also human existence. Philosophical reflections as an additional element indicate a gradual transition of poet-dreamer to realistic trends that much more indicates relevance and value of poetical compositions of the artist.

Key words: *literary studies, fiction image, landscape, author's languages, poetry heritage, innovation in poetry, philosophism.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті пізнавальна діяльність людини стає об'єктом досліджень багатьох галузей науки, і філологія – не виключення. Дослідники спрямовують свою зацікавленість на «людське мислення, пізнання, досвід» (Таценко, 2006: 208), а особливе місце посідає безпосередньо творчість. Саме феномен творчої особистості впродовж двох століть намагаються дослідити літературознавці й лінгвісти, однак, не зважаючи на величезну кількість наукових розвідок, ця тема продовжує залишатися нерозкритою і не оціненою належним чином у різних аспектах.

Художня мова або мовлення завжди спрямовані на індивідуальне світосприйняття й інтелект читача. Це авторська вигадка, створений ним суб'єктивний світ, оточуюча дійсність, представлена через світогляд митця. Це «особливий модус мови», що використовується для передачі змісту особливого призначення, яке «мистецтво специфічним чином несе в життя» (Винокур, 1991: 51). У художньому тексті відображається не лише світ поета, але й поет у цьому світі: його переконання, думки, ідеї, бажання, засудження, захоплення та інше. Власне з цим і пов'язана емоційність, експресивність, метафоричність, змістовна багатоплановість поетичної мови.

Анатолій Мойсієнко – неординарна та яскрава постать сучасної української літератури. Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та прикладної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка все своє життя присвятив мовознавчим дослідженням. Поруч із наукою для вишуканого читача – дивовижний й унікальний за творчим обдаруванням і глибиною відчуття авторський світ художнього слова.

Аналіз досліджень. Численні наукові розвідки вітчизняних лінгвістів спрямовані на вивчення індивідуального стилю А. Мойсієнка. Поетичний

доробок митця аналізували В. Аскаророва (Аскаророва, 2013), Є. Баран (Баран, 2011), А. Білозуб (Білозуб, 2015), Н. Бойко (Бойко, 2015), М. Зимомря (Зимомря, 2003), Ю. Кузьменко (Кузьменко, 2019), О. Логвиненко (Логвиненко, 2005), Н. Науменко (Науменко, 2013), В. Сапон (Сапон, 2001), О. Строкаль (Строкаль, 2018), В. Філінюк (Філінюк, 2015), О. Яровий (Яровий, 2001) та інші.

Мета статті. Метою наукової розвідки є аналіз мовної рецепції образів природи в поезіях Анатолія Мойсієнка на матеріалі поетичної збірки «Мене любов'ю засвітили скрипки», яка ще не була об'єктом дослідження. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: визначення лексично-семантичного наповнення художніх образів природи, виявлення змістових асоціативних зв'язків і функціонального призначення в контексті ідейно-художнього задуму митця; з'ясування особливостей авторського творчого методу.

Виклад основного матеріалу. Людство пов'язане нерозривно з навколишнім середовищем. Взаємини людини й природи стали об'єктом багатьох ліричних творів. Одна з основних функцій пейзажу в поезії – це створення тла сюжетних подій: *Ще й місяця золочена дуга / Гойдається-стодзвонить на льоту... / Кажан над садом голубим шуга* (Мойсієнко, 2006: 7); *Над Седневом – сади цвітуть, / Над Седневом – квітневі повені... / Хмарки понад полями йдуть* (Мойсієнко, 2006: 8); *Ці сосни Києва нам пам'ятати разом... / Де вечорами хвоя, як вино* (Мойсієнко, 2006: 26).

У поетичній мові пейзаж набуває психологічного значення, репрезентуючи настрої ліричного героя: *Приляже вітру на коліна / І, знепритомнівши, засне / В чеканні марнім синя хвиля: / А парус де, а парус де?* (Мойсієнко, 2006: 9). Образи природи стають засобом художнього зображення внутрішнього світу ліричного героя: *А мені ж не сонячно й не місячно, / А мені ж без*

Вас уже ніяк (Мойсієнко, 2006: 27). Психологічна функція пейзажу поглиблюється показом впливу змін у природі на душевний стан персонажа: *На листі торішнім / печаль лежить* (Мойсієнко, 2006: 119). І навпаки, події та переживання, що відбуваються в душі ліричного героя, знаходять відгук у природі: *На вістрі дум моїх зависли сірі ночі* (Мойсієнко, 2006: 116). Отже, пейзаж є засобом вираження мінливих настроїв і драматичних переживань героя: *Все ще лежать твої сніги, / Людьми і зимами забуті* (Мойсієнко, 2006: 22).

Варто наголосити на вдалому використанні автором психологічного паралелізму в класичному значенні: коли навколо невесела погода чи йде дощ, то й героїня сумує і лле сльози: *І вітром він не був. // Печаль таку / Їй при собі несла вже носити... / Їй сама виходить з себе, щоб наситить / Свою сльозу, солону, аж гірку* (Мойсієнко, 2006: 24); *Пора дощів це диха в спину* (Мойсієнко, 2006: 19). У творах А. Мойсієнка багато й новаторства: дощ асоціюється з очищенням і відновленням: *Душа під терен-росами / аж стрепене – не сльози се!* (Мойсієнко, 2006: 112); *І привітав чуттів гарячу зливу* (Мойсієнко, 2006: 45), надає можливість зрозуміти стан ліричного героя, його характер і настрій: *Чи оглянися ненароком, / Допоки дощ іще не виух <...> І тільки б дощ повік не виух...* (Мойсієнко, 2006: 42), демонструє віру в добро: *Дощами теплими* (Мойсієнко, 2006: 8).

Особливе місце в поезіях відводиться грозі – передвісниці змін: *Громи далеко <...> обізвились буркітливо* (Мойсієнко, 2006: 43); *І буде вись – від щастя чи розлуки – / Ламати блискавок тонюні руки* (Мойсієнко, 2006: 43); *І почуття грози... / У небі тім* (Мойсієнко, 2006: 25). Ліричний герой не просто змінюється під дощем, що похлихий (Мойсієнко, 2006: 50), а й переоцінює все, що з ним відбувається, не забуваючи подякувати буденному явищу природи за дивовижні відчуття: *Спасибі дощу* (Мойсієнко, 2006: 30).

Наступна функція образів природи – характерологічна, тобто є засобом констатації певного факту. Наприклад, традиційності: *Навіщо зорям ніч? / Щоб бути зорям зорями* (Мойсієнко, 2006: 118); неминучості: *Маленькі білі острівці снігу посеред березня. / Цікаво, якої барви їхня надія* (Мойсієнко, 2006: 118). Виконуючи цю функцію, авторський пейзаж вражає гармонією ліричного героя з природою, перекликанням явищ природи з людськими переживаннями: *До людської ненависті / В гості / Нічка темна / Йде, До людської злагоди – Світанок-ладо* (Мойсієнко, 2006: 99). Відзначимо, що саме природа допомагає ліричному героєві, котрим і є сам автор, не лише перебороти власні негаразди: *Сміх котиться поверх*

снігів... (Мойсієнко, 2006: 98), а й допомогти іншим, «оживити», змінити чиесь життя на краще: *Сонце в твоїй оселі / Зродити можу...* (Мойсієнко, 2006: 15).

Особливої уваги заслуговує індивідуально-авторська парадигма образів і явищ природи, що виражена за допомогою кольоративів, авторське застосування яких представлено різними барвами. Наприклад, білий: *Над білим над цілим над світом* (Мойсієнко, 2006: 15); *І світу білого тільки* (Мойсієнко, 2006: 13); *Перевдягли берізки білі плаття* (Мойсієнко, 2006: 53); *Нам білий прапор снігу ліг під ноги* (Мойсієнко, 2006: 21); зелений: *В кожному слові – зелено-вітно* (Мойсієнко, 2006: 14); *схили зелені* (Мойсієнко, 2006: 11); *цей поїзд, стрімкий і зелений* (Мойсієнко, 2006: 38); *і зелен-кучерявий* (Мойсієнко, 2006: 10); всі відтінки червоного: *Червоні кетяги горять* (Мойсієнко, 2006: 12); *І літо моє черлене* (Мойсієнко, 2006: 13); *Вишневим небом* (Мойсієнко, 2006: 9); *Рожевіють, мов двійко юних краль* (Мойсієнко, 2006: 53); *І кетяги черлені горобин* (Мойсієнко, 2006: 35); *Червоні вина п'ють* (Мойсієнко, 2006: 90); малиновий: *Догорає болем невимовним / Малинова варта у вікні* (Мойсієнко, 2006: 34); *Туга на малиновім плечі* (Мойсієнко, 2006: 16); сірий: *Спадали долу на обніжки сизи* (Мойсієнко, 2006: 35); різнокольоровий: *кольорова вечорівість* (Мойсієнко, 2006: 105); *Ніс жовтень розмальовані валізи* (Мойсієнко, 2006: 35); *райдужні дзвони* (Мойсієнко, 2006: 14).

Перевага автором усе ж надається грі золотих відтінків: *І тіло джмеля – золоте-голубе...* (Мойсієнко, 2006: 100); *Під каблучком золотим – хмаринкою* (Мойсієнко, 2006: 18); *Смакує білочка на золотім рядні* (Мойсієнко, 2006: 55); *Золотих вітрів* (Мойсієнко, 2006: 33); *І бджілку золоту таку* (Мойсієнко, 2006: 28); *Осінім днем на золотім узліссі* (Мойсієнко, 2006: 35).

Не відстає від золотого срібний колір, що вказує на чистоту: *Сліпучо-срібна стрічка снігу...* (Мойсієнко, 2006: 72); незвичайність: *Стомився коник-срібнокрил* (Мойсієнко, 2006: 50); *мурахи срібні* (Мойсієнко, 2006: 90); традиційність: *під павутинкою срібною осені* (Мойсієнко, 2006: 18).

Досить часто акцентується увага читача на блакитному кольорі: *Дівчинка в блакитному картузику / Малювала синіх журавлів* (Мойсієнко, 2006: 23); *Підсніжник аж сплесне / В долоньки блакитні* (Мойсієнко, 2006: 29); *Така блакитна хвиля у Десни – / Що аж до сонця височінь блакитна* (Мойсієнко, 2006: 38); *голубих вітрів* (Мойсієнко, 2006: 33); *І синій лід, мов синій кит* (Мойсієнко, 2006: 22); *ген синій птах* (Мойсієнко, 2006: 16); *в ранки голубі* (Мойсієнко, 2006: 35).

Деякі поезії А. Мойсієнка демонструють звукову імпресію, що вказує на їхню мелодійність і музичність: *Шал гучний вгорі. // Та явори, що майорінням віт / Мене гукали з далей, мов лелеки... // І я п'янів, і наслухав той клекіт* (Мойсієнка, 2006: 45); *Та дивна музика... / Струмка весняний плюскіт* (Мойсієнка, 2006: 28); *В зелених переспівах зоряно-криляно-клично* (Мойсієнка, 2006: 14); *Вітерець ступає молодий / По травах... Чи по струнах* (Мойсієнка, 2006: 8).

У поезіях яскраво представлено всі чотири пори року. Квітуча весна: *Хмарин квітневих голубі овали—/Вседалі відхурдечі відзими<...>/Ціптиці-блискавиці не склювали* (Мойсієнка, 2006: 39); *і юного підсніжника відвага / Горить* (Мойсієнка, 2006: 38); *мов ожило і знов забрунькувало* (Мойсієнка, 2006: 39); *на білім пелюстковій сподівань* (Мойсієнка, 2006: 36); *Мов травневі роси повесні* (Мойсієнка, 2006: 34); *вклучаний травневим зіллям* (Мойсієнка, 2006: 9). Гаряче літо змальовано традиційно – з грозами та пишним різнотрав'ям: *Рать блискавок – гроза відточить піки!..* (Мойсієнка, 2006: 50); *полям йду / І гладжу гриви шовковисті левів* (Мойсієнка, 2006: 60); *Жалючі кропиви із-під латать / Аж витягнули шиї* (Мойсієнка, 2006: 52); *І годі сонцю вже їх тренувать, / Ці обважнілі соняхи лапаті...* (Мойсієнка, 2006: 51); *І вже дрімотно мліє сіножать... / І мріється про світлу осінь літу* (Мойсієнка, 2006: 50); *Трави нескошені квартали / Стояли в небі голубім* (Мойсієнка, 2006: 44). Авторська багата на події щедра осінь: *Золотистим плагіатом / Постала перед моїми очима / Цьогорічна осінь* (Мойсієнка, 2006: 66); *Спішать вітри ув осінь полудневі / І перші птахи в осінь вже кричать* (Мойсієнка, 2006: 64); *Вклоняюсь осені / Ось-ось займуться клени* (Мойсієнка, 2006: 63). Поетична кришталево-чиста зима нагадує дивовижну казку: *А ліс стояв – немов і не вві сні – / Ялиново-справдешній, празелений. // І леви на прабілій-білий сніг, / Зелені светри повдягавши, всілись...* (Мойсієнка, 2006: 61); *Тече у лютий каламуттю / Зима над лагідним Дніпром..* (Мойсієнка, 2006: 22).

Особливе місце в поетичній мові митця посідає образ сонця, що є символом життя й хорошого майбутнього: *Земля повертається / Обличчям до сонця* (Мойсієнка, 2006: 65); *Я полям йду. Торкаю сонця віт* (Мойсієнка, 2006: 60); *Поволі даленіє небокрай / З крайцем сонця на хмаринці-таці* (Мойсієнка, 2006: 53); *Та потім сонце кине знову виклик / Дощу* (Мойсієнка, 2006: 50); *каміння сонцелике* (Мойсієнка, 2006: 46); *Душі нескошені квартали / Сягали сонцевисоти* (Мойсієнка, 2006: 44).

Ще одна особлива риса поезій А. Мойсієнка – це філософічність: *Й щедротно-ніжне, й золоте / Душі оте святе розкрилля* (Мойсієнка, 2006: 9). Автор спрямовує читача на роздуми про сенс буття, а певні образи природи, наприклад саду, демонструють усі етапи життя людини. В саду в ліричного героя відбуваються найважливіші події, сад постає цілим людським життям із його проблемами й негараздами: *В цьому саду мав слова необачні я / Розгубив між тополь голубих* (Мойсієнка, 2006: 6). У саду життя відбуваються важливі історії: *В цьому саду промінь сонячний вершиником / Світложданним являвся мені* (Мойсієнка, 2006: 6), сповнені тугою й смутком: *В цьому саду поміж дум врівноважених / Я тужаві багаття палив...* (Мойсієнка, 2006: 6), приємними, чи й не дуже, подіями, що змінюють одна одну: *В цьому саду, трічі радий і зраджений, / Я любові зазнав і хули* (Мойсієнка, 2006: 6). Постійне повторення словосполучення *В цьому саду* (Мойсієнка, 2006: 6) акцентує увагу читача на місці події, надає можливість порівняти сад із життям, таким різноманітним і всебічним, додає поезії філософічності й одночасно ліричності. Незважаючи на песимістичні настрої, вірш учить віри в завтрашній день: *В цьому саду я пізнався із піснею, / Що пісенніш, либонь, не знайду...* (Мойсієнка, 2006: 6). Саме в саду ліричний герой підбиває підсумки свого життя: *В цьому саду увостаннє помислю я / Наодинці... один... в цьому саду* (Мойсієнка, 2006: 6).

Поетична мова автора спонукає до роздумів про вік, про невблаганну минучість молодості: *І світом оцим яблуневим – / У вирій, у іній, у сніг – / Він мчить все від мене, від мене, / Нестримливий поїзд весни* (Мойсієнка, 2006: 11), та старість, що невпинно наближається: *А він все – від мене, від мене, / Цей поїзд, стрімкий і зелений, / Шалений цей поїзд весни* (Мойсієнка, 2006: 11). Природа сумує разом із ліричним героєм: *Гойднулись співчутливо клени / Під небом, до сліз голосним...* (Мойсієнка, 2006: 11).

Завдячуючи пейзажним образам, думки й почуття ліричного героя отримують яскравіший емоційний відтінок, а ситуації набирають виразніших ліричних і драматичних рис: *Та павутину чуб вже мій зачав* (Мойсієнка, 2006: 62); *Скажіть, як перервать ту срібну нить, / Що струментить до скроні* (Мойсієнка, 2006: 63). Та одразу ж ліричний герой заспокоює сам себе: *А мо', й не треба... / Хай уже сріблить. Морозець перший* (Мойсієнка, 2006: 63).

Значна кількість художніх тропів увиразнює авторське поетичне мовлення: *Вишневим небом зацвіте* (Мойсієнка, 2006: 9); *Бриніння*

журавлине / *Задмухало жарини листопаду* (Мойсієнко, 2006: 12); *Коли тополині віти / пухові хустки свої / Стелять під ноги вітру* (Мойсієнко, 2006: 13); *Дерева в дзеркалі снігів. // Ставків надколоті дзеркала* (Мойсієнко, 2006: 109); *Білі плетива сонячних рук* (Мойсієнко, 2006: 32); *в літеплі вечірньої зорі* (Мойсієнко, 2006: 23); *інесь цвіте вже пелехато* (Мойсієнко, 2006: 12).

Метафоричність поезій А. Мойсієнка одночасно проста й вишукана. Накопичення таких мовних виразів продукує в читача сприйняття навколишнього світу як живої істоти: *вечорове сонце / Промінний спінінг закидало в ніч* (Мойсієнко, 2006: 105). Для творчої манери поета характерним є вживання метафор, які передають казкові події в реальному вимірі: *Соняшники на конях верхи мчать* (Мойсієнко, 2006: 51); *Підбитим птахом грім впаде в кар'єр* (Мойсієнко, 2006: 52); *Ці обважнілі соняхи лапаті... / За спокій горобцям вони насінням платять, / І лінки голови їм к сонцю повертатъ / Стоять поштиві й ниви золотять* (Мойсієнко, 2006: 51).

Для поезії А. Мойсієнка характерним є персоналізація образів природи, що має ознаки новизни та несподіваності: *І білять хату яблуні в саду* (Мойсієнко, 2006: 7); *Хмарки понад полями йдуть* (Мойсієнко, 2006: 8); *Вітрець ступає молодий / По травах... чи по струнах...* (Мойсієнко, 2006: 8); *Ріка / впада у надвечір'я яблуневе* (Мойсієнко, 2006: 7); *Коли зацвітає літо / першим червневим днем* (Мойсієнко, 2006: 13); *І б'ється день в тенетах блискавиць* (Мойсієнко, 2006: 116); *Жовтень жовті жолуді / На базар несе* (Мойсієнко, 2006: 112); *Золотим пожежником / Походжас дощ* (Мойсієнко, 2006: 112); *Сп'янілі спасівські сади* (Мойсієнко, 2006: 74); *Він місяцю іще поточить рога* (Мойсієнко, 2006: 47); *Трава траві легенько гладить гриву* (Мойсієнко, 2006: 43); *Пасе ріка тумани-вівці* (Мойсієнко, 2006: 22).

Характерною рисою авторської метафори є психологізованість, що сприяє створенню емоційного впливу на читача: *лиш пелюстка яблуні колишеться / Посмішкою Вашою в саду* (Мойсієнко, 2006: 27). У віршах про кохання метафори привертають увагу, визначають інакший погляд на звичні явища чи події, передають шалені почуття ліричного героя: *Одинока зірка в небі висянім... / Сад стоїть... І я в нім одинак* (Мойсієнко, 2006: 27). Читач ніби занурюється у світ мелодійної поетичної мови: *Тужава набубнявілість в горісі / Аж вибухала, аж гула: любить!* (Мойсієнко, 2006: 35).

Використання порівнянь істотно збагачує художній поетичний світ: *І степ – немов суціль-*

ний шлях, / Шумкий і зелен-кучерявий (Мойсієнко, 2006: 10); *Хмарки – мов ноти на тютюрі / Весняних плес* (Мойсієнко, 2006: 103); *Тремка зажура твоїх віч... / Навстріч мені тече, як ніч* (Мойсієнко, 2006: 101); *Вечірні ліхтарі - / Мовби осінні птахи* (Мойсієнко, 2006: 67); *І пересохле річки гирло – / Мов горло пересохле* (Мойсієнко, 2006: 66); *І незбагненна твоя посмішка, / Що лист осінній, / Котрий не знати куди приб'ється / В падінні-кружінні* (Мойсієнко, 2006: 65); *Лежать покоси, мов покірні леви... / Жалючі кропиви із-над латать... / Стоять, мов болотяні королеви* (Мойсієнко, 2006: 64).

Значна кількість неологізмів розкривають глибину творчого таланту митця: *світложданим вершиником* (Мойсієнко, 2006: 6); *Дощами теплими вицеровані* (Мойсієнко, 2006: 8); *І трави неба дістають, / І припадають зорепилом...* (Мойсієнко, 2006: 10); *Хижий ворон чорносміхом. / Хай сміється чорносливо / Злива* (Мойсієнко, 2006: 13); *у синю світлотінь* (Мойсієнко, 2006: 104); *Нам птах-зорянич і зорянка-птаха* (Мойсієнко, 2006: 38).

Завдячуючи художнім засобам, на які така щедра поетична мова А. Мойсієнка, його лірика мотивує до філософських роздумів, до естетичного захоплення навколишнім світом і відображає глибокий духовно-інтелектуальний потенціал поета. Емоційно вмотивовані переживання ліричного героя надихають на роздуми: *І зверхньо так поглянув / На сонце, і на світло, і не день... // І хмари ті – то не були обійми, / І скелі ті не мовчки в світ зорять. // І зовсім скелям тим не мила світло, / І темінь їм не мила ні на мить. // І небо скелям тим давно уже набридло, їм так кортить побути між людьми* (Мойсієнко, 2006: 46).

Анатолій Мойсієнко – своєрідний реформатор в поезії, творча діяльність якого спрямована на пошук нового змісту і нової форми – короткого й стислого, оригінального та влучного вірша, наприклад: *А блискавки ті з горобиної ночі / Зовсім не віщували грози... / Її на рогах дикої кізочки / Мені принесла ти* (Мойсієнко, 2006: 4).

Новаторство А. Мойсієнка в різножанровості поезій (сонет, газель, рубаї, рондель, октава, хоку) та в нових формах: *На вустах обрію – / Посмішка дня* (Мойсієнко, 2006: 65); *Дівчина у фіолетовім светрі... / Фіалка / У світанковім коконі / Розпочинається день* (Мойсієнко, 2006: 65).

Примітна ознака творчості А. Мойсієнка – багатство строфічних форм. Окремо варто зупинитися на «нешоденній», візуальній, паліндромній поезії, що спрямована на пошук конструктивістського плану:

Опо-
вив
Витівку її у квіти, в
Вина нив.
А то – лозопозолота.
А то ще – пещота.

І зажити жазі... (Мойсієнка, 2006: 79).

Висновки. Результати дослідження можуть бути використані для розширення наявних уявлень про художню творчість А. Мойсієнка, допоможуть об'єктивніше оцінити місце поета в літературному процесі ХХІ століття. Аналіз специфіки викорис-

тання в художній мові лексем для змалювання образів природи допомагає розкрити внутрішній стан героїв, їхні почуття. Загалом в авторських поезіях описи природи постають свого роду релаксичними, сповненими гармонії та спокою. У межах наукового аналізу розкрито своєрідність поетичальних особливостей лірики: написання віршів з римою і без неї, пошук нових конструктивних форм і способи вираження власної філософсько-поетичної думки. Подальші наукові розвідки будуть спрямовані на дослідження особливостей римування поетичного авторського доробку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аскарова В. Образ весни в пейзажній ліриці А. Мойсієнка. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія «Філологічні науки»*. 2013. Кн. I. С. 174–177.
2. Баран Є. «Печаль трави на відстані дощів»: поетичний сад Анатолія Мойсієнка. *Українська літературна газета*. 2011. № 5. 11 березня. С. 132.
3. Білозуб А. Метафора у художньо-поетичному мовленні Анатолія Мойсієнка. *Лінгвістичні студії*. Вип. 14. 2006. С. 181–184.
4. Бойко Н. І. Сучасне декодування Шевченкових поетичних текстів. *Література та культура Полісся. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 77. № 3. С. 323–326.
5. Винокур Г. О. О языке художественной литературы: учебное пособие. Москва: Высшая школа, 1991. 448 с.
6. Зимоля М. Синтез акварельної поезії. *Гуманістичний збірник*. 2003. С. 59–64.
7. Кузьменко Ю. Милуючись вишуканістю слова Анатолія Мойсієнка. *Літературна Україна*. 2019. № 6–7. С. 3.
8. Логвиненко Олена. Лабіринтами незвіданого шукає поет спалені камені і себе. *Україна*. 2005. № 2–3. С. 53.
9. Мойсієнка А. Мене любов'ю засвітили скрипки: лірика. Київ: Правда Ярославичів, 2006. 122 с.
10. Науменко Н. Переклади поезій Анатолія Мойсієнка російською та німецькою мовами. *Українське мовознавство*. 2013. Вип. 43/1. С. 48–58.
11. Сапон В. При кетязі калини золотім. *Гарт*. 2001. № 23. С. 13.
12. Строкаль О. Поетика кольороназв у творах Анатолія Мойсієнка. *Українське мовознавство*. 2018. Вип. 1 (48). С. 29–36.
13. Таценко Н. В. Теоретичні засади антропоцентризму мовних інновацій. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Вип. 28. 2006. С. 208–211.
14. Філінюк В. Лінгвопоетика оказіоналізмів у творах Анатолія Мойсієнка. *Українське мовознавство*. 2015. Вип. 45/1. С. 409–414.
15. Яровий Олександр. Солодка гіркота калини в новій книзі Анатолія Мойсієнка. *Літературна Україна*. 2001. № 8. С. 6.

REFERENCES

1. Askarova V. Obraz vesny v peizazhnoi lirytsi A. Moisiienka. [The image of spring in the landscape lyrics of A. Moisienko]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Filolohichni nauky*. 2013. Knyha I. S. 174–177 [in Ukrainian].
2. Baran Ye. “Pechal travy na vidstani doshchiv”: poetychnyi sad Anatoliia Moisiienka. [“The sorrow of the grass in the rain”: the poetic garden of Anatoly Moisienko]. *Ukrainska literaturna hazeta*. 2011. № 5. 11 bereznia. S. 132 [in Ukrainian].
3. Bilozub A. Metafora u khudozhno-poetychnomu movlenni Anatoliia Moisiienka. [Metaphor in the artistic and poetic speech of Anatoly Moisienko]. *Linhvistychni studii. Vyp. 14. 2006. S. 181–184* [in Ukrainian].
4. Boiko N. I. Suchasne dekoduvannia Shevchenkovykh poetychnykh tekstiv. [Modern decoding of Shevchenko's poetic texts]. *Literatura ta kultura Polissia*. 2015. Vyp. 77. Seriiia “Filolohichni nauky”. № 3. S. 323–326 [in Ukrainian].
5. Vynokur H. O. O yazyke khudozhestvennoi lyteratury [About the language of fiction]. Moskva: Vysshiaia shkola, 1991. 448 s. [in Russian].
6. Zymomia Mykola. Syntez akvarelnoi poezii. [Synthesis of watercolor poetry]. *Humanistychnyi zbirnyk*. 2003. S. 59–64 [in Ukrainian].
7. Kuzmenko Yu. Myluiuchys vyshukanistiu slova Anatoliia Moisiienka. [Admiring the sophistication of the words of Anatoly Moisienko]. *Literaturna Ukraina*. 2019. № 6–7. 9 liutoho. S. 3 [in Ukrainian].
8. Lohvynenko Olena. Labiryntamy nezvidanoho shukaie poet spaleni kameni i sebe. [Through the labyrinths of the unknown, the poet seeks burnt stones and himself]. *Ukraina*. 2005. № 2–3. S. 53 [in Ukrainian].
9. Moisiienko A. Mene liuboviu zasvityly skrypky: liryka. [I was enchanted by violins: lyrics]. Kyiv: Pravda Yaroslavychiv, 2006. 122 s. [in Ukrainian].
10. Naumenko N. Pereklady poezii Anatoliia Moisiienka rosiiskoiu ta nimetskoiu movamy. [Translations of Anatoly Moisienko's poems into Russian and German]. *Ukrainske movoznavstvo*. 2013. Vyp. 43/1. S. 48–58 [in Ukrainian].
11. Sapon Volodymyr. Pry ketiazi kalyny zolotim. [When ketyazi viburnum golden]. *Hart*. 2001. № 23. 1 chervnia. S. 13 [in Ukrainian].

12. Stokal O. Poetyka koloronazv u tvorakh Anatolii Moisiienka. [Poetics of color names in the works of Anatoly Moisienko]. *Ukrainske movoznavstvo*. 2018. Vyp. 1 (48). S. 29–36 [in Ukrainian].
13. Tatsenko N. V. Teoretychni zasady antropotsentryzmu movnykh innovatsii. [Theoretical foundations of anthropocentrism of language innovations]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*. Vypusk 28. 2006. S. 208–211 [in Ukrainian].
14. Filiniuk V. Linhvopoetyka okazionalizmiv u tvorakh Anatolii Moisiienka. [Linguopoetics of occasionalisms in the works of Anatoly Moisienko]. *Ukrainske movoznavstvo*. 2015. Vyp. 45/1. S. 409–414 [in Ukrainian].
15. Yarovyi Oleksandr. Solodka hirkota kalyny v novii knyzi Anatolii Moisiienka. [Sweet bitterness of viburnum in the new book by Anatoly Moisienko]. *Literaturna Ukraina*. 2001. № 8. 1 bereznia. S. 6 [in Ukrainian].